

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIUS

S P R E N D I M A S DĖL NAUJOS REDAKCIJOS LIETUVOS ŽURNALISTŲ IR LEIDĖJŲ ETIKOS KODEKSO PASKELBIMO

2005 m. birželio 10 d. Nr. SPR-11
Vilnius

Žurnalistų etikos inspektorius, vadovaudamasis Visuomenės informavimo įstatymo 51 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. balandžio 18 d. nutarimo Nr. IX-849 (Žin., 2002, Nr. [42-1561](#)) 2 straipsniu, Lietuvos Respublikos Seimo 2004 m. birželio 8 d. nutarimo Nr. IX-2266 (Žin., 2004, Nr. [95-3480](#)) 2 straipsniu,

n u s p r e n d ė:

1. Informuoti viešosios informacijos rengėjus, leidėjus, platintojus, žurnalistus, žurnalistų ir leidėjų organizacijas, viešosios informacijos rengėjų ir platintojų veiklos reglamentavimo ir savitvarkos institucijas apie tai, kad 2005 m. balandžio 15 d. įvykusiame žurnalistų ir leidėjų organizacijų atstovų susirinkime buvo patvirtintas naujos redakcijos Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksas.

2. Paskelbti Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksą (pridedamas).

INSPEKTORIUS

ROMAS GUDAITIS

PATVIRTINTAS
2005 m. balandžio 15 d.
Žurnalistų ir leidėjų organizacijų atstovų
susirinkime

LIETUVOS ŽURNALISTŲ IR LEIDĖJŲ ETIKOS KODEKSAS

Mes, žurnalistai, viešosios informacijos rengėjai ir leidėjai, susirinkę į visuotinį žurnalistų ir leidėjų organizacijų atstovų susirinkimą,

pripažindami, kad žurnalistika teisinga ir sąžininga galima tik tada, kai žurnalistai naudojami įstatymais užtikrinta saviraiškos laisve, suvokia žiniasklaidos vaidmenį šiuolaikinėje visuomenėje ir atsakomybę už savo darbą,

teigdami, kad didžiausias žiniasklaidos turtas yra pasitikėjimas ja, sukurtas ne tik dabarties žurnalistų ir leidėjų, bet ir ankstesnių laisvą žodį skleidusių kartų,

suprasdami, kad tokio pasitikėjimo pagrindas yra nepriklausomumas, teisingumas, nešališkumas,

suvokdami, kad svarbiausia žurnalistų pareiga yra gerbti tiesą ir visuomenės teisę į tiesą, siekdami nenuvertinti savo kūrybos ir nesiedami savo veiklos su tais viešosios informacijos rengėjais, kurie toleruoja nesąžiningą žurnalistiką ar negarbingos konkurencijos principus,

jausdami profesinę pareigą ir atsakomybę demokratinei visuomenei už žodžio bei informacijos laisvę,

tvirtiname šį Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodeksą ir įsipareigojame jo laikytis.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Galimybė gauti ir skleisti informaciją, kaip viena iš pagrindinių žmogaus teisių, turi būti gerbiama, tačiau ją įgyvendinant privalu užtikrinti visas kitas žmogaus teises ir laisves. Atsižvelgiant į šių žmogaus teisių sąveiką, būtina nuolat siekti tinkamos jų pusiausvyros.

2 straipsnis

Viešosios informacijos rengėjai informacijos neturi laikyti nei savo nuosavybe, nei preke. Informacijos laisvė nesuderinama su viešosios informacijos pirkimu už pinigus ar kitokį atlygį, jeigu skelbiant tokią informaciją nėra aiškiai nurodoma, kad tai yra reklama.

3 straipsnis

Gerbdami žmogaus teisę gauti teisingą informaciją, žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai turi skelbti tiksliai, teisingai žinias ir įvairias nuomones. Perteikdami įvairias nuomones, žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai neturi skleisti teisę ir etiką pažeidžiančių nuomonių.¹

4 straipsnis

Žinios ir nuomonės turi būti aiškiai skiriamos. Žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai privalo užtikrinti, kad nuomonė būtų reiškiamą sąžiningai ir etiškai, sąmoningai neiškreipiant faktų ar duomenų.

5 straipsnis

Gerbdami nuomonių įvairovę, žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai pateikia kuo daugiau tarpusavyje nesusijusių asmenų nuomonių. Tai ypač būtina tuomet, kai viešąją informaciją yra atsiliepiama į aktualius, neaiškius ar konfliktinius gyvenimo klausimus.

6 straipsnis

Žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai turi kritiškai vertinti savo informacijos šaltinius, atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus, remtis keliais šaltiniais. Jeigu nėra galimybės patikrinti informacijos šaltinio patikimumo, skelbiamoje informacijoje tai turi būti nurodyta.

7 straipsnis

¹ Susirinkimo metu numatyta išlyga, kad žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai neturi skleisti teisę ir etiką pažeidžiančių nuomonių tik tokiais atvejais, kai tai įmanoma.

Jeigu nėra galimybės tinkamai patikrinti skelbiamos informacijos tikrumo, žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas gali skelbti šią informaciją tik tada, jeigu uždelsus ją paskelbti būtų padaryta žalos visuomenei ir jeigu skelbiamoje informacijoje nurodoma, kad ji nėra patikrinta.

8 straipsnis

Informacija turi būti renkama ir skelbiama tik etiškais ir teisėtais būdais.

9 straipsnis

Prašantis informacijos žurnalistas prisistato savo pavarde, nurodo redakciją bei pareigas ir žmogų įspėja, kad jo žodžiai gali būti viešai paskelbti žiniasklaidoje.

10 straipsnis

Žurnalistas neprivalo galutinį savo kūrinio variantą derinti su informaciją pateikusiu asmeniu, nebent tai prieštarautų žurnalisto ir informaciją pateikusio asmens išankstiniam susitarimui dėl rengiamos informacijos suderinimo prieš ją paskelbiant viešai.

11 straipsnis

Norėdamas gauti informaciją, žurnalistas neturi informacijos šaltiniui daryti spaudimo ar siūlyti už ją atlyginti, taip pat piktnaudžiauti savo visuomeniniu statusu ir profesinėmis galimybėmis.

12 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas, ketinantis skelbti informaciją, kurią jam pateikė sukrėtimo paveiktas ar bejėgiškos būsenos žmogus, privalo įsitikinti, kad ją paskelbus nebus pažeistos šio asmens teisės, ir stengtis numatyti galimas neigiamas pasekmes šiam asmeniui.

13 straipsnis

Žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai privalo rūpintis vaikų gerove, savo skelbiama informacija nesukelti vaikams sielvarto ar baimės.

Vaikams pateikiami klausimai turi būti kruopščiai apgalvoti ir tinkami jų amžiui. Neleistina versti vaikus kalbėti apie tėvų santykius, šeimos gyvenimo būdą, konfliktus ir pan.

14 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi tiesioginiam citavimui naudoti garso ir vaizdo įrašymo priemonių, jeigu to nenori informaciją teikiantis privatus asmuo.

15 straipsnis

Žurnalistui ir viešosios informacijos rengėjui dera nurodyti, kas jam pateikė informaciją, todėl jis turi gauti informaciją pateikusio asmens leidimą remtis jo vardu. Jeigu informacijos šaltinis prašo išlaikyti jo vardą paslapyje, žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi teisės jo atskleisti. Tokiu atveju žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas prisiima teisinę ir moralinę atsakomybę už skelbiamą informaciją.

16 straipsnis

Pateikdamas informaciją žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas privalo informaciją, kurios paskelbimą iš tikrųjų pateisina visuomenės (viešasis) interesas, atskirti nuo informacijos, kuri tik tenkina smalsumą.

17 straipsnis

Žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai neturi skelbti informacijos, kuri tiesiogiai ar netiesiogiai skatina daryti nusikaltimus, pažeisti viešąją tvarką, mėgdžioti agresyvų elgesį. Taip pat neturi būti skelbiama informacija, kurioje yra propaguojamas ar patraukliai vaizduojamas rūkymas, girtavimas, narkotikų arba kitų kvaišalų vartojimas.

18 straipsnis

Žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai neturi propaguoti žmonių ar jų grupių antgamtinių, nerealių savybių, paranormalių reiškinių, išskyrus atvejus, kai tokia informacija pateikiama pramogai arba kaip įstatymais nedraudžiamo tyrimo objektas. Neturi būti sudaromas įspūdis, kad astrologai, chiromantai, parapsichologai, ekstrasensai, bioenergetikai gali teikti patikimų patarimų dėl ateities, sveikatos ar kitų dalykų.

19 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas turi ištaisyti savo padarytas klaidas ir netikslumus, galinčius įžeisti konkrečius asmenis, nelaukdamas, kol įžeistas asmuo paprašys tai padaryti.

20 straipsnis

Paaiškėjus, kad visuomenės informavimo priemonėje pateikta informacija yra klaidinga, būtina nedelsiant toje pačioje visuomenės informavimo priemonėje adekvačioje vietoje, tokio pat dydžio šriftu, tokia pat forma ir be viešosios informacijos rengėjo komentarų patikslinti arba paneigti klaidingą ar netikslią informaciją.

21 straipsnis

Pateikdamas informaciją apie nusikalstamas veikas, nelaimingus atsitikimus ir kitokius atvejus, kai asmenims buvo padaryta turtinė ar neturtinė žala, žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas privalo stengtis tokia informacija nesukelti nukentėjusiam ir nekaltam asmeniui papildomų išgyvenimų ir kančių.

22 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas privalo vadovautis taisykle, kad privataus asmens kritikos ribos yra daug siauresnės nei viešojo asmens, todėl informuojant apie privatų asmenį pirmenybė turi būti teikiama privataus gyvenimo apsaugai, o apie viešą asmenį – visuomenės (viešajam) interesui.

Be to, kritikuojamam asmeniui visada turi būti suteikta atsakymo teisė, t. y. galimybė pasiteisinti, paaiškinti ar paneigti klaidingą informaciją. Jeigu tokios galimybės nėra arba asmuo atsisako pasinaudoti atsakymo teise, būtina pranešti apie tai visuomenei.

23 straipsnis

Žurnalistas turi būti profesionaliai pasirengęs. Taisyklinga kalba, kalbos kultūra yra vienas svarbiausių žurnalistų profesinių reikalavimų.

II. ŽURNALISTŲ IR LEIDĖJŲ NEPRIKLAUSOMUMAS IR VEIKLOS SKAIDRUMAS

24 straipsnis

Kiekvienas žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas turi būti laisvas ir nepriklausomas.

Žurnalistas turi atsakyti vykdyti viešosios informacijos rengėjo ar savo vadovo užduotį, jeigu ši prieštarauja valstybės įstatymams, žurnalistų etikai ir jo įsitikinimams.

25 straipsnis

Vykdydamas savo veiklą, žurnalistas neturi teisės prisiimti jokių kitų įsipareigojimų, išskyrus profesinius įsipareigojimus viešosios informacijos rengėjui.

26 straipsnis

Žurnalistų solidarumas yra garbingumo požymis. Gindamiesi nuo neteisėto persekiojimo, žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai turi būti solidarūs ir naudoti visas įmanomas teisėtas bei etiškas priemones.

27 straipsnis

Žurnalistas neturi teisės priimti dovanų, mokamų kelionių, mokamų atostogų ir kitokio įsiteikimo, kuris gali pakenkti jo nepriklausomumui. Žurnalistas privalo visuomet pranešti visuomenei apie bet kokią gautą paramą, išskyrus viešosios informacijos rengėjo, su kuriuo žurnalistą sieja darbo ar kūrybiniai santykiai, mokamą atlyginimą arba suteiktą paramą.

28 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas turi atsiriboti nuo visų mėginimų jam įsiteikti apdovanojimais, privilegijomis ir pan.

29 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi naudoti turimos profesinės informacijos savo asmeniniams tikslams ir naudai.

30 straipsnis

Visuomenės informavimo priemonėse reklama (įskaitant ir politinę reklamą) turi būti aiškiai atskirta nuo žurnalistų kūrybinių. Žurnalistas turi teisę atsakyti rengti reklaminę informaciją.

31 straipsnis

Draudžiama reklamą pateikti kaip nešališką informaciją ar kitaip ją slėpti.

32 straipsnis

Žurnalistas neturi reklamai naudoti savo pavardės, atvaizdo ir balso, išskyrus atvejus, kai tokia reklama siekiama socialinių ar humanistinių tikslų.

33 straipsnis

Žurnalistas, rengiantis informaciją apie įmonę, kurios akcijų jis yra įsigijęs, savo skelbiamoje informacijoje privalo atskleisti ryšius ir aplinkybes, dėl kurių ši informacija gali būti mažiau objektyvi.

Žurnalistas, viešosios informacijos rengėjas ir jų šeimų nariai, pasinaudoję viešosios informacijos rengėjo turima ir dar viešai nepaskelbta informacija, neturi teisės pirkti ar parduoti vertybinių popierių, su kuriais yra susijusi turima informacija.

34 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas, pateikdamas informaciją, rekomenduojančią arba siūlančią su vertybiniais popieriais ar jų emitentu susijusią investavimo strategiją, įskaitant nuomonę dėl jų dabartinės ar būsimosios vertės, privalo atskleisti rekomendacijas teikiančių institucijų ryšius ir aplinkybes, dėl kurių pagrįstai gali sumažėti informacijos objektyvumas; ypač tai pasakytina apie reikšmingus finansinius interesus dėl susijusių vertybinių popierių ir reikšmingus interesų konfliktus emitento atžvilgiu.

35 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas, skelbdamas trečiosios šalies parengtos investavimo rekomendacijos santrauką, turi paminėti pradinę rekomendaciją ir nurodyti, kur galima su ja susipažinti, jeigu ji viešai prieinama.

III. ASMENS GARBĖS, ORUMO, PRIVATUMO APSAUGA

36 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas be žmogaus sutikimo negali skelbti žinių apie privatų to žmogaus gyvenimą, nebent tos žinios yra susijusios su viešuoju asmeniu ir svarbios visuomenei arba yra fiksuojama nusikalstama veika.

37 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas privalo laikytis nekaltumo prezumpcijos. Žmogų pripažinti kaltu gali tik teismas įsiteisėjusiu sprendimu arba nuosprendžiu.

38 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi skelbti nepagrįstų, nepatikrintų, faktais neparemtų kaltinimų.

39 straipsnis

Draudžiama skelbti atliekant ikiteisminį tyrimą surinktus duomenis, išskyrus atvejus, kai juos skelbti yra visuomenės (viešasis) interesas.

40 straipsnis

Draudžiama skelbti įtariamo padarius nusikalstamą veiką asmens duomenis, iš kurių būtų galima nustatyti įtariamojo tapatybę.

Jeigu visuomenės interesais būtina paskelbti įtariamo padarius nusikaltimą asmens, kaltinamojo, teismojo pavardę, o vėliau šis nusikaltimo faktas neįrodomas, žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas privalo nedelsdamas visuomenę informuoti, kad tas asmuo nekaltas.

41 straipsnis

Be asmens, nukentėjusio nuo nusikalstamos veikos, sutikimo draudžiama skelbti duomenis apie jį, o asmeniui žuvus – be jo artimųjų sutikimo. Šie duomenys be asmens ar jo artimųjų sutikimo gali būti skelbiami tik tais atvejais, kai nuo nusikalstamos veikos nukenčia viešasis asmuo arba kai skelbti šiuos duomenis yra visuomenės (viešasis) interesas.

42 straipsnis

Draudžiama skelbti nusikalstamos veikos liudininko asmens duomenis, iš kurių būtų galima nustatyti to asmens tapatybę.

43 straipsnis

Nesant visuomenės (viešojo) intereso, žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi skelbti skolininkų asmens duomenų, informacijos apie jų mokumą.

44 straipsnis

Neturi būti viešai skelbiami duomenys privačių asmenų, padariusių pažeidimus ir už tai nubaustų lengvomis bausmėmis.

45 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi priminti seniai padarytos nusikalstamos veikos, už kurią žmogus jau atlikęs bausmę. Ši taisyklė netaikoma, jei tas žmogus ir toliau dirba darbą, susijusį su kadaise jo padaryta nusikalstama veika, arba pretenduoja eiti visuomenėje reikšmingas pareigas.

46 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi skelbti žinių apie šeiminius konfliktus. Išimtys gali būti taikomos tų asmenų atžvilgiu, kurie eina visuomenėje reikšmingas pareigas, pretenduoja jas eiti arba jos taikomos tuomet, kai skelbti tokias žinias yra visuomenės (viešasis) interesas.

47 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi piktnaudžiauti katastrofų, avarių, mirties, smurto ar agresijos vaizdais, galinčiais žėisti asmenų arba jų artimųjų jausmus, skaitytojų ir (arba) žiūrovų jautrumą.

48 straipsnis

Draudžiama skelbti viešąją informaciją apie afekto būsenos asmenį arba asmenį mirties akivaizdoje, taip pat filmuotus ir fotografuotus vaizdus su tokiu asmeniu.

49 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas, gerbdamas asmens ir jo artimųjų privatumą, neturi minėti pavardžių ar kitokių padedančių identifikuoti šį asmenį (ypač nepilnametį) duomenų, susijusių su savižudybe ar bandymu nusižudyti.

Skelbdamas informaciją apie savižudybes ar bandymus nusižudyti, žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas turi itin atsargiai nurodyti savižudybės ar bandymo nusižudyti motyvus bei aplinkybes, kad paskelbta informacija visuomenėje neskatintų savižudiško (suicidinio) elgesio. Skelbiant tokią informaciją, pageidautina pranešti apie esamą arba teikiamą psichologinę ir socialinę pagalbą.

50 straipsnis

Be patyrusio seksualinę agresiją asmens sutikimo draudžiama skelbti jo pavardę ar kitus duomenis, iš kurių būtų galima nustatyti to asmens tapatybę.

51 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi, siedamas su nusikalstama veika ir kitais teisės pažeidimais, skelbti nepilnamečio asmens duomenų, iš kurių būtų galima nustatyti to asmens tapatybę, išskyrus atvejus, kai nepilnametis slapstosi nuo teisėsaugos institucijų ar teismo.

52 straipsnis

Jeigu norima skelbti asmeninio pobūdžio laiškus, privaloma gauti jų autorių ir adresatų sutikimą. Po šių asmenų mirties tokį sutikimą turi duoti jų sutuoktiniai, tėvai ar vaikai.

53 straipsnis

Gerbdamas asmens teisę į privatų gyvenimą ir jo slaptumą, žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas be asmens ar jo atstovų pagal įstatymą sutikimo neturi skelbti informacijos apie to asmens sveikatos būklę, gydymą, prognozes, taip pat kitokios informacijos apie sveikatą. Tokia informacija be asmens artimųjų sutikimo gali būti skelbiama tik esant šių sąlygų visumai: yra kalbama apie viešąjį asmenį, skelbti šią informaciją yra visuomenės (viešasis) interesas ir turima oficiali medicinos įstaigos išvada.

54 straipsnis

Žurnalistui ir viešosios informacijos rengėjui draudžiama šaipytis iš žmogaus pavardės, rasės, tautybės, etniškumo, jo religinių įsitikinimų, amžiaus, lyties, seksualinės orientacijos, negalios ar fizinių trūkumų net tada, kai tas žmogus yra nusikaltęs, arba jį žeminti dėl šių priežasčių. Be to, žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas taip pat neturi sieti įtariamo, kaltinamo ar nusikaltusio asmens priklausymo tam tikrai tautinei, etninei ar socialinei grupei, jo seksualinės orientacijos su jo padarytu nusikaltimu ir to pabrėžti.

55 straipsnis

Žurnalistui ir viešosios informacijos rengėjui draudžiama tiesiogiai arba netiesiogiai skatinti nesantaiką ar kurstyti neapykantą žmonių grupei ar jai priklausančiam asmeniui 54 straipsnyje išvardytais pagrindais.

56 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi skelbti dirbtinai deformuotų nuotraukų montažų, neteisingų parašų po nuotraukomis, galinčių įžeisti jose pavaizduotus asmenis. Žurnalistas neturi skelbti garso ir vaizdo montažų, iškraipančių kalbėtojo mintis ar įvykius. Ši nuostata netaikoma, jeigu yra skelbiama karikatūros, šaržai ar humoristiniai siužetai.

57 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas privalo žmogaus teises ir laisves gerbti net ir tada, kai asmuo savo teisių nežino ar nesuvokia.

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi piktnaudžiauti asmens silpnybėmis ir nebrandumu, savo turimų teisių ir laisvių nesuvokimu, skatinti asmenis atlikti žeminančius veiksmus ar poelgius, vaizduoti juos žmogiškąjį orumą pažeidžiančiose situacijose.

IV. PROFESINIS SOLIDARUMAS IR GARBINGA KONKURENCIJA

58 straipsnis

Žurnalistu ir viešosios informacijos rengėjo profesinė pareiga – ginti informacijos laisvę ir kitas demokratines vertybes.

59 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi skelbti kritinių kūrinių tam, kad suvestų asmenines sąskaitas.

60 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas neturi trukdyti kolegai rinkti medžiagos, jeigu šio veikla neprieštarauja teisei ir etikai.

61 straipsnis

Žurnalistui ir viešosios informacijos rengėjui draudžiama plagijuoti kito asmens sukurtą kūrinį.

62 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas turi nurodyti pirminį šaltinį, jeigu savo parengtoje viešojoje informacijoje pasinaudojo kito žurnalistu ar viešosios informacijos rengėjo parengta arba paskelbta informacija.

63 straipsnis

Žurnalistas neturi rašyti už kitą asmenį, pasinaudoti kito asmens tikra pavarde ar pasirašyti kito asmens sukurtu kūriniu.

64 straipsnis

Jeigu žurnalistas tą patį autorinį kūrinį arba viešąją informaciją siūlo kelioms redakcijoms (viešosios informacijos rengėjams), jis turi jas (juos) įspėti apie tai.

V. ŽURNALISTŲ IR REDAKCIJOS (VIEŠOSIOS INFORMACIJOS RENGĖJO) VADOVŲ ABIPUSIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

65 straipsnis

Viešosios informacijos rengėjas privalo turėti vidaus tvarkos taisykles ir (arba) vidaus etikos kodeksą. Bent viename iš šių viešosios informacijos rengėjo patvirtintų dokumentų turi būti nustatytos žurnalisto teisės, pareigos, atsakomybė, tarnybiniai santykiai, taip pat žurnalisto apsauga nuo galimo jo teisių suvaržymo.

66 straipsnis

Viešosios informacijos rengėjas su žurnalistu turėtų raštu susitarti dėl žurnalisto autorinio kūrinio panaudojimo. Jeigu viešosios informacijos rengėjas, naudojantis žurnalisto autorinį kūrinį, su žurnalistu raštu dėl to nesusitarė, tai neatleidžia viešosios informacijos rengėjo nuo prievolės teisingai už tai atlyginti.

67 straipsnis

Žurnalistas turi teisę atsisakyti autorystės ir nepasirašyti savo kūrinio, jeigu jo turinys redaguojant buvo iš esmės iškreiptas.

68 straipsnis

Žurnalistas privalo saugoti viešosios informacijos rengėjo paslaptis, jei jos nėra susijusios su teisės ir etikos pažeidimais.

VI. ATSAKOMYBĖ UŽ ŽURNALISTŲ IR LEIDĖJŲ ETIKOS KODEKSO PAŽEIDIMUS

69 straipsnis

Žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas privalo laikytis šiame kodekse nustatytų profesinės etikos normų.

70 straipsnis

Tokia žurnalisto veikla, kai jis pažeidžia šio kodekso nuostatas, yra pagrindas:

- 1) viešosios informacijos rengėjo administracijai tokiam žurnalistui taikyti drausminio poveikio priemones;
- 2) profesiniam žurnalistų susivienijimui tokį jam priklausantį žurnalistą pašalinti iš susivienijimo;
- 3) suinteresuotiems asmenims ginti savo pažeistas teises;
- 4) taikyti kitas įstatymų nustatytas sankcijas.

71 straipsnis

Tokia viešosios informacijos rengėjo veikla, kai jis pažeidinėja šio kodekso nuostatas, yra pagrindas:

- 1) Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijai priskirti jį profesinės etikos nesilaikančių viešosios informacijos rengėjų kategorijai;
- 2) suinteresuotiems asmenims ginti savo pažeistas teises;
- 3) taikyti kitas įstatymų nustatytas sankcijas.

72 straipsnis

Šį kodeksą pažeidęs žurnalistas ir viešosios informacijos rengėjas privalo toje pačioje visuomenės informavimo priemonėje paskelbti atitinkamą Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos sprendimą, o tam tikrais atvejais, kai yra būtina užtikrinti pagrindinių visuomenės informavimo principų laikymąsi – žurnalistų etikos inspektorius sprendimo rezoliucinę dalį.

73 straipsnis

Jeigu viešosios informacijos rengėjas dvejus metus nuo šio kodekso patvirtinimo jo nepažeidžia, Žurnalistų ir leidėjų etikos komisija tokiam viešosios informacijos rengėjui (arba jo padaliniiui) gali suteikti teisę naudoti šios komisijos įsteigtą ypatingą garbės žymenį arba tokią teisę panaikinti, jeigu viešosios informacijos rengėjas pažeidžia šį kodeksą.

74 straipsnis

Žurnalistai ir viešosios informacijos rengėjai, saugodami savo profesinę garbę ir prestižą, turi gerinti savitvarką visuomenės informavimo srityje.

VII. ŠIO KODEKSO IR KITŲ PROFESINĖS VEIKLOS VISUOMENĖS INFORMAVIMO SRITYJE KODEKSŲ SANTYKIS

75 straipsnis

Šis kodeksas nedraudžia visuomenės informavimo veikloje vadovautis kitais profesinės etikos ir veiklos kodeksais (ypač viešosios informacijos rengėjo vidaus etikos kodeksais), kuriuose gali būti nustatyti išsamesni ir griežtesni įsipareigojimai.

Tais atvejais, kai kituose kodeksuose nustatytos profesinės etikos normos prieštarauja šiam kodeksui, yra taikomos šio etikos kodekso nuostatos.
